

ธงชัยเฉลิมพลของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ประวัติของธงชัยเฉลิมพล

ธงชัยเฉลิมพล เป็นธงประจำหน่วยทหารที่ได้รับพระราชทานมี 3 ชนิดคือ ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ และธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ (เสถียร วิชัยลักษณ์ 2529 : 6)

ธงชัยเฉลิมพล มีขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 ปราบกฏตามพระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม รัตนโกสินทร์ศก 110(พ.ศ.2434) ข้อ 4 ว่า " ธงชัยเฉลิมพล (เดิมใช้คำว่าธงไชยเฉลิมพล)พื้นธงเป็นสีต่างๆตามแต่ทหารจะเห็นสมควร แต่ที่มุมข้างบนมีแพรแดงเป็นรูปธงโตหนึ่งในหกส่วนของธงใหญ่ มีรูปข้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นที่พื้นธง นอกจากธงข้าง ที่มุมมีตราสำหรับกองทหารนั้น เป็นธงสำหรับใช้เมื่อมีการรับเสด็จในเวลาพระราชพิธีใหญ่ และสำหรับเกียรติยศตามซึ่งจะโปรดเกล้าฯให้รับ และเมื่อกองทหารจะไปปราบศัตรู ก็ใช้ธงนี้ไปในกองทัพด้วย " (จีวังาม มาเจริญ 2520: 39) ธงนี้ใช้มาจนถึง พ .ศ.2440 จึงเลิกโดยพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร์ศก 116 การเลิกครั้งนี้มิได้หมายความว่าเลิกใช้ธงชัยเฉลิมพล เพียงแต่เป็นการเลิกแบบธงชัยเฉลิมพลที่ใช้ในปีพ.ศ.2434 เท่านั้น

เมื่อ พ .ศ.2479 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มีการตราพระราชบัญญัติธงฉบับใหม่เรียกว่าพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2479 พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ได้จัดธงประจำกองทหาร อยู่ในส่วนหนึ่งของธงราชการทั่วไป ธงประจำกองทหารมี 3 อย่าง คือ (พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2479 : 695-695)

1. ธงประจำกองทหารบก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ธงไชยเฉลิมพล"
2. ธงประจำกองทหารเรือ
3. ธงประจำกองทหารอากาศ

ลักษณะที่สำคัญของธงประจำกองก็คือ มีลักษณะและสัณฐานอย่างเดียวกับธงไตรรงค์ แต่ที่ศูนย์กลางธงเป็นรูปอุณาโลมทหารบก (สำหรับทหารบก) หรือรูปสมอไขว้กับจักรภายใต้พระมหามงกุฎ สีของรูปนี้เป็นสีเหลือง (สำหรับทหารเรือ) หรือเป็นรูปอุณาโลมทหารอากาศ(สำหรับทหารอากาศ)

ต่อเมื่อมีการยกเลิกพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2479 และประกาศใช้พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2522 แทน โดยในมาตรา 55 กล่าวว่า "ธงชัยเฉลิมพลหรือธงประจำกองทหารบก ธงประจำกองทหารเรือ และธงประจำกองทหารอากาศที่

ใช้ชื่อก่อนวันที่พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2522 จะใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็น **ธงชัยเฉลิมพล** ตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้รับพระราชทานธงชัยเฉลิมพลใหม่ " (เสถียร วิชัยลักษณ์ 2529 :22) ดังนั้นธงที่จะได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2522 จนถึงปัจจุบันนี้จะเรียกว่า "ธงชัยเฉลิมพล" เหมือนกันทุกเหล่าทัพ จะไม่เรียกธงประจำกองทหารบก ธงประจำกองทหารเรือ หรือธงประจำกองทหารอากาศ คงเรียกว่าธงชัยเฉลิมพลของทหารบก ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ และธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศเท่านั้น

ลักษณะของธงชัยเฉลิมพล

ธงชัยเฉลิมพลของทหารทุกเหล่าทัพ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้ (เสถียร วิชัยลักษณ์ 2529 : 6-7)

ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ 70 เซนติเมตร ตรงกลางมีธงมีอุณาโลมทหารบกและมีชื่อหน่วยทหารสีแดงขลิบริมสีเหลืองเป็นแฉกโค้งโอบใต้อุณาโลมทหารบก มีพื้นธงมุมด้านที่ติดกับคันธง มีรูปพระมหามงกุฎ และเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทาน เป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎ มีพระปรมาภิไธยย่อสีแดง ขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีฟ้า ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลัبدำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลืองกว้าง 2 เซนติเมตร

ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ ตรงกลางมีธงมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้ายและมีสมอสอดวงจักรภายใต้พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดง

ธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ 70 เซนติเมตร ตรงกลางของพื้นธงมีดวงกลมสีฟ้า ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 2 ใน 3 ส่วนของความกว้างของพื้นธง ภายในดวงกลมมีอุณาโลมทหารอากาศและมีชื่อหน่วยทหารสีแดงขลิบริมสีเหลือง เป็นแฉกโค้งโอบใต้ดวงกลมสีฟ้า พื้นธงมุมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎ มีพระปรมาภิไธยย่อสีแดงขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีฟ้า ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลัبدำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลืองกว้าง 2 เซนติเมตร

ส่วนประกอบของธงชัยเฉลิมพล

ธงชัยเฉลิมพลของทหารทุกเหล่าทัพ จะมีส่วนประกอบที่คล้ายคลึงกันดังนี้
(เสถียร วิชัยลักษณ์ 2529 : 23, 25)

ยอดคันทรงเป็นรูปซุ้มเรือนแก้วประดิษฐานพระพุทธรูปภายใน ทำด้วยโลหะสีทอง
(สำหรับทหารเรือจะเป็นรูปช้างสามเศียรภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง)

คันทรง กว้างขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 เซนติเมตร ยาว 2.43 เมตร

คันทรงระหว่างฐานซุ้มเรือนแก้ว (หรือฐานช้างสามเศียรสำหรับทหารเรือ) กับ
มุขบนของธง มีแถบธงชาติเป็นโบหูกระต่ายห้อยชายทั้งสองยาวเลยมุขธงด้านล่าง
ปลายชายแถบทั้งสองเป็นครุย

คันทรงตอนที่ติดกับธงมีสีทึบสีแดงต่อกับริมธงหุ้มรอบคันทรง มีหมุดทำ
ด้วยโลหะสีทอง 15 หมุด หมุดที่ 1 เป็นรูปประเทศไทย หมุดที่ 2 เป็นรูปเสมาธรรมจักร
หมุดที่ 3 เป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ หมุดที่ 4 เป็นรูปรัฐธรรมนูญ หมุดต่อไปเป็นรูป
เครื่องหมายกองทัพบก (กองทัพอากาศ) หมุดที่ 1 อยู่บนสุด หมุดต่อไป
เรียงลงมาตามลำดับ

การขอพระราชทานธงชัยเฉลิมพลประจำหน่วย

ธงชัยเฉลิมพลนั้นเดิมเป็นธงซึ่งได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ เพื่อให้
ทหารที่จะออกไปทำการสู้รบกับอริราชศัตรู ได้มีความกล้าหาญ มีขวัญกำลังใจในการรบ
เปรียบเสมือนธงเป็นตัวแทนของพระองค์ท่านที่ไปอยู่ในสนามรบนั้นด้วย

กระทรวงกลาโหมจึงได้ถือเป็นหลักปฏิบัติ ในการขอพระราชทานธงชัยเฉลิมพล
ให้กับหน่วยทหารที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ "เป็นหน่วยกำลังรบที่มีอัตราการจัดกำลัง
เทียบเท่ากองพันทหารราบตั้งแต่ 1 กองพันขึ้นไป ถ้าเป็นหน่วยเรือก็ควรเป็นหน่วยตั้งแต่
กองเรือขึ้นไป แต่ถ้าเป็นหน่วยอากาศยาน ก็ควรเป็นหน่วยตั้งแต่กองบินขึ้นไป " (กรบ.
สม. ลง 6 ส.ค.2530)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราชดำเนินทรงตรึงหมุดธงชัยเฉลิมพล
และบรรจุเส้นพระเจ้า ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระราชทานธงให้แก่
กองทหารที่ขอรับพระราชทานธงในโอกาสอันสมควร

กิจการตำรวจในสมัยพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์

ในสมัยที่ พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ (พ.ศ.2494 ถึง พ.ศ.2500) เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าท่านจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และเข้ารับราชการเป็นทหารบกมาก่อน เมื่อท่านทำหน้าที่เป็นอธิบดีกรมตำรวจในสมัยนั้น จึงได้นำรูปแบบหรือแบบอย่างธรรมเนียมทหารบกมาใช้ในราชการของตำรวจ ดังจะเห็นได้จากท่านได้ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาตำรวจไทยให้มีความเจริญทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ จนกระทั่งมีเสียงติติงว่าท่านจะจัดตั้งเป็นกองทัพตำรวจบ้าง เป็นรัฐตำรวจบ้าง แต่ผลที่ออกมาปรากฏว่าประชากรราษฎรมีแต่ความชื่นชมยินดี และท่านได้ใช้ความอดทนอดกลั้นต่อเสียงวิจารณ์ด้วยความไม่ย่อหย่อนหรือทอดทิ้งมุ่งหน้าบากบั่นพยายามนำความสำเร็จมาสู่กรมตำรวจมากมาย ดังที่เราทราบกันดีอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ที่สำคัญอย่างยิ่ง ท่านได้วางแนวทางปรับปรุงกรมตำรวจ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพโดยมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ (พระยารามราชภักดี 2495 : ฎ-ฎ)

1. ให้ตำรวจไทย เป็นตำรวจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. ให้ตำรวจไทย เป็นมิตรกับประชาชนให้มากที่สุด

นอกจากนี้ ในช่วงระยะเวลาที่ พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ผลงานที่สำคัญอย่างยิ่งของท่านในการสร้างศักดิ์ศรีให้กับกรมตำรวจก็คือ การขอรับพระราชทานธงชัยเฉลิมพลให้กับหน่วยตำรวจจำนวนหลายหน่วย ซึ่งเห็นได้ว่าเกียรติยศของกรมตำรวจในสมัยนั้นมีมาก ไม่น้อยไปกว่าของทหารแต่อย่างใด

ธงชัยเฉลิมพลของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ในสมัยที่พลตำรวจเอก หลวงชาติตระการโกศล ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ (2490-2494) ได้จัดให้มีวันตำรวจขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2492 ซึ่งเรียกว่า "วันที่ระลึกสถาปนากรมตำรวจ" โดยในวันดังกล่าวได้ทำพิธีกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของตำรวจหน่วยต่างๆ ขึ้นเป็นครั้งแรก ณ ลานพระราชวังดุสิต กรุงเทพฯ และได้ถือปฏิบัติสืบมาเป็นประจำทุกปี

ต่อมาเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2495 สมัยที่ พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ (2494-2500) ในปีนั้นวันตำรวจได้เวียนมาบรรจบครบรอบเป็นปีที่ 4 นับตั้งแต่กรมตำรวจได้จัดให้มีวันตำรวจเป็นต้นมา (เผ่า ศรียานนท์ 2495 : ฌ-ญ) การจัดงานวันตำรวจในปีนั้นถือว่ายิ่งใหญ่ และมีความสำคัญยิ่งกว่าทุกปีที่ผ่านมา

เพราะนอกจากจะมีการปฏิญาณตนและสวนสนามแล้ว นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณ
อย่างล้นพ้น โดยเป็นครั้งแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรม
ราชวโรกาส เสด็จประทับเป็นองค์ประธานในงานพิธีสวนสนามครั้งนี้ด้วย และสิ่งที่
ยังความปลาบปลื้มแก่ตำรวจทั้งหลายเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม ได้แก่การ
พระราชทานธงชัยเฉลิมพลให้กับหน่วยตำรวจรวม 6 หน่วยด้วยกัน (เลื่อน บุญยะจิตติ
2495) โรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นหน่วยหนึ่งที่เข้ารับพระราชทานธงชัยเฉลิมพลด้วย
โดยพันตำรวจเอก กว้าง โรหิตรัตนะ ผู้กำกับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นผู้
เข้ารับพระราชทาน

ธงชัยเฉลิมพลที่ได้รับพระราชทานเมื่อปี พ.ศ.2495 นั้น ได้ประกอบพระราชพิธี
ตรึงหมุดธงและบรรจุเส้นพระเจ้าเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2495 ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
(รายงานงานวันตำรวจ 2495 : 158) ต่อมาในวันจันทร์ที่ 13 ตุลาคม 2495 เวลาบ่าย
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานธงชัยเฉลิมพลประจำ
หน่วยตำรวจ ณ ลานพระราชวังดุสิต เสร็จแล้วพระราชทานพระบรมราโชวาทและทรง
รับการเคารพจากขบวนตำรวจ ซึ่งสวนสนามผ่านที่ประทับ (สำนักราชเลขาธิการ
2495)

สำหรับกำหนดการสวนสนามและพระราชทานธงชัยเฉลิมพล ในวันตำรวจที่ 13
ตุลาคม 2495 ปรากฏดังนี้ (การสวนสนาม 2495 : 159)

" เวลา 14.45 น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มาถึงพลับพลาพิธี เพื่อ
กระทำพิธีสงฆ์ ขณะเดียวกันนี้กำลังตำรวจที่เข้าสวนสนามในกรมที่ 1, 2, 3 และ 4
พร้อม ณ ที่ชุมนุมชั้นต้น

เวลา 15.00 น.ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามนำขบวนกรมที่ 1, 2, 3 และ 4 เข้าที่
ตรวจพลสวนสนาม เรียบร้อย

เวลา 15.15 น.พิธีสงฆ์เสร็จ และทุกหน่วยเข้าที่ชุมนุมพลเรียบร้อย

เวลา 15.20 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกจากพระที่นั่งอัมพร ทาง
ประตูด้านหน้าสภาผู้แทนราษฎร เมื่อรถพระที่นั่งถึงหัวขบวนกรมที่ 1 ผู้บัญชาการ
ขบวนสวนสนามบอกแถวตำรวจแสดงการเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระ
บารมี

เมื่อรถพระที่นั่งถึงพลับพลาพิธี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นสู่มุขเด็จ
เพื่อรับการถวายรายงานยอดกำลังพลจากผู้บัญชาการขบวนสวนสนาม เสร็จแล้วกลับเข้า
ประจำที่บอกแถวตำรวจเรียบอาวุธ

ครั้นแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเข้าไปในพลับพลาพิธี เพื่อทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ เสร็จแล้วเสด็จออกสู่มุขเด็จ ในขณะที่เดียวกันกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเข้าสู่พลับพลา ผู้บังคับหน่วยซึ่งจะได้รับธงชัยประจำหน่วย สั่งให้ผู้บังคับกองพันทั้ง 6 พร้อมด้วยผู้เชิญธง และนายตำรวจประจำธงเข้าประจำที่บริเวณหน้ามุขเด็จ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเตรียมธงชัยประจำหน่วยต่าง ๆ ทูลเกล้าถวายเพื่อทรงพระราชทานแก่ผู้บังคับกองพันทั้ง 6 หน่วย แล้วรองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายธุรการเรียกชื่อหน่วยที่จะเข้ารับพระราชทานธงชัยตามลำดับ

เมื่อรับพระราชทานธงแล้วทั้ง 6 หน่วย ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามบอกแถวตำรวจทั้งหมดแสดงการเคารพธงประจำหน่วย แตรวงบรรเลงเพลงชาติ จบแล้วเริ่มบรรเลงเพลงสยามานุสติ ผู้บังคับกองพันต่างนำธงชัยกลับเข้าประจำกองพัน

เมื่อเข้าประจำที่แล้ว ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามนำตำรวจทั้งหมดกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาท

เมื่อพระบรมราโชวาทจบ ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามบอกแถวตำรวจถวายการเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีจบแล้ว บอกเรียกอาวุธ

แตรเดี่ยวให้อาณัติสัญญาณ "เตรียมตัว" ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามบอกแถวตำรวจทั้งหมด "เตรียมสวนสนาม" แต่ละหน่วยสั่งติดตาม ขวาทัน ปรับรูปขบวนปิดระยะเข้าไปทางสภาผู้แทนราษฎร ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามพร้อมด้วยนายตำรวจประจำกองบัญชาการและหมวดป้องกันเข้าประจำที่

แตรเดี่ยวให้อาณัติสัญญาณ "หน้าเดิน" ทั้งหมดเริ่มสวนสนามตามตามลำดับ
ริ้วขบวน

หน่วยต่าง ๆ เข้าประจำที่ตรวจพลสวนสนามอีกครั้งหนึ่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับ ผู้บัญชาการขบวนสวนสนาม บอกแถวตำรวจแสดงการเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และบอกเรียกอาวุธ

ผู้บัญชาการขบวนสวนสนามสั่งเลิกแถว ให้ทุกหน่วยแยกกลับ เมื่อได้ยินแตรสัญญาณเป่าเตรียมตัว โดยแยกออกไปกันตามลำดับ "

พระบรมราโชวาทในการพระราชทานธงชัยประจำหน่วยของกองตำรวจ

พระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน ในพิธีพระราชทานธงชัยเฉลิมพลประจำหน่วยของกองตำรวจ เนื่องในพิธีสวนสนามวันตำรวจ ณ วันที่ 13 ตุลาคม 2495 มีดังนี้ (พระบรมราโชวาท 2495 : ก-ข-ค)

“ ตำรวจทั้งหลาย

ข้าพเจ้ารู้สึกมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มาเป็นประธานในการสวนสนามและมอบธงชัยประจำหน่วยต่าง ๆ ของตำรวจในวันนี้ ซึ่งนับว่าเป็นวันสำคัญวันหนึ่งในประวัติตำรวจไทย เป็นวันที่ควรระลึกถึง และควรจะจดจำ

ท่านทั้งหลายได้กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าพระบรมรูปสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า ผู้ทรงก่อตั้งตำรวจไทย ต่อหน้าข้าพเจ้า ต่อหน้าพระบรมวงศานุวงศ์ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการทั้งหลาย ทั้งฝ่ายทหาร และพลเรือน ตลอดจนประชาราษฎร เราทุกคนที่มาชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้ พร้อมแล้วที่จะเป็นพยานให้ท่าน เราทุกคนได้ยินแล้วว่าท่านได้พูดว่าอะไร ตำรวจทั้งหลายท่านจงอย่าลืมว่า เมื่อท่านได้กล่าวถ้อยคำอันใดออกไปแล้ว จงอย่าให้เสียจาก ความสัตย์เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าก็ทรงสั่งสอนให้รู้จักค่าของความสัตย์ คนที่เสียสัตย์ ไม่เชื่อตรงต่อคำที่ปฏิญาณต่อชุมชน เป็นคนที่คบไม่ได้ ท่านอย่าถือว่าคำพูดที่ท่านกล่าวออกไปนั้นเพียงแต่เขาพูดก็ตามเขาไป คำพูดของท่านเป็นคำปฏิญาณ เมื่อปฏิญาณออกไปแล้วก็มีค่า ผู้ซื้อสัตย์ต่อคำปฏิญาณของตนก็ย่อมมีความสุขความเจริญ ผู้ไม่รักษาสัตย์ดังปฏิญาณไว้ก็ย่อมมีอันเป็นไปต่างๆ ประจักษ์พยานในเรื่องนี้เราทั้งหลายย่อมเห็นกันอยู่แล้วเนืองๆ ทั้งในปัจจุบันและอดีต และถ้าแต่ละท่านลองนึกถึงตัวของตนเอง ท่านก็พอจะระลึกได้ว่า การเสียสัตย์นั้นเป็นการกระทบกระเทือนต่อจิตใจของท่านเองเพียงไร และยิ่งท่านเป็นตำรวจ ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ด้วยแล้ว ถ้าท่านเป็นคนไม่มีความสัตย์ไม่ปฏิบัติตามคำปฏิญาณของท่าน ย่อมเป็นการน่าอับอายอย่างที่สุด ขอจงอย่าลืมว่าท่านเป็นลูกผู้ชาย จงทำตัวให้สมกับเป็นลูกผู้ชาย อย่าลืมว่าท่านเป็นตำรวจ จงทำตนให้สมกับที่เป็นตำรวจ จงเป็นตำรวจที่ดี เป็นที่ไว้วางใจของคนทั่วไป

ที่ข้าพเจ้ากล่าวเตือนมาเช่นนี้ ก็เพื่อประสงค์ให้มีความดีเสมอกันหมด ให้เป็นทีนับหน้าถือตาของชนทุกชั้น ไม่ว่าจะเป็ตำรวจชั้นใด จะเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรก็ดี ชั้นนายสิบหรือพลตำรวจก็ดี นับเป็นผู้มีเกียรติเสมอกันหมด คือเกียรติแห่ง

ลูกผู้ชายที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยภายในแห่งบ้านเมืองของตน ให้สมกับคำสัตย์
ปฏิญาณที่ได้กล่าวไว้โดยไม่คิดถึงประโยชน์ตัวเอง นึกถึงประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็น
ที่ตั้ง ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งใจปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของตน ตาม
ตำแหน่งตามชั้นอย่างเต็มที่ เพื่อชาติบ้านเมืองของเรา จะได้ยั่งยืนถาวรเหมือนอย่าง
บรรพบุรุษของเราได้กระทำมาแต่ก่อน

ที่ข้าพเจ้าได้มอบธงชัยให้แก่หน่วยต่าง ๆ ในกรมตำรวจในวันนี้ก็โดยที่ระลึกว่า
หน้าที่สำคัญของการตำรวจทั้งหลายในปัจจุบัน มิใช่เพียงรักษาความสงบภายในบ้านเมือง
เท่านั้น แต่ต้องป้องกันความไม่สงบที่อาจจะมาจากภายนอกประเทศอีกด้วย จงระลึกไว้ว่า
ธงนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องหมายแทนชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
ท่านจำเป็นจะต้องรักษาไว้ เพราะเป็นที่หมายของความเคารพในเวลาที่ยกตำรวจได้เข้า
เป็นหมวดหมู่อยู่ประจำ และเมื่อถึงวาระจำเป็นเข้าที่คับขัน เมื่อท่านได้ระลึกถึงธงชัยนี้
แล้ว ก็จะเป็นเครื่องชักนำให้อาจกล้าหาญ และร่าเริงใจที่จะประกอบหน้าที่บำเพ็ญตนให้
สมกับเป็นตำรวจของชาติไทย อย่าให้ผู้ใดติเตียนว่าเราเกิดมาเสียชาติได้ ฉะนั้น
ท่านทั้งหลายจงรับธงนี้ไว้ด้วยความรักและเคารพเทอดทูน และพิทักษ์รักษาธงนี้ไว้ยิ่งกว่า
ชีวิตตน และให้เป็นมิ่งขวัญที่เป็นศักดิ์ศรีของกรมตำรวจสืบไป

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้บรรดาตำรวจทั้งหมด ตลอดจนผู้ที่มาร่วม
ชุมนุมในวันนี้ จงประสบแต่ความสุขความเจริญและความสมบูรณ์ตามที่ปรารถนาทั่วกัน
เทอญ ฯ"

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชัยเฉลิมพลของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ธงชัยเฉลิมพลที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ มี
ลักษณะและส่วนประกอบเหมือนกับธงชัยเฉลิมพลของทหารทุกประการ คือมีลักษณะ
อย่างเดียวกับธงชาติ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ 70 เซนติเมตร ตรง
กลางผืนธงมีตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีคำว่า
"โรงเรียนนายร้อยตำรวจ" เป็นไหมสีแดงริมสีขาวเป็นแถวโค้งโอบใต้ตราแผ่นดิน
ผืนธงมุมด้านที่ติดกับคันธง มีรูปพระมหามงกุฏ และเลขหมายประจำรัชกาลของ
พระมหากษัตริย์ที่พระราชทาน เป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฏ มี
พระปรมาภิไธยย่อสีแดงขลิบริมสีขาว รัศมีสีฟ้า ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือก

สีแดงสลัปดาห์ ด้านอื่นมีแถบจีบสีขาวกว้าง 2 เซ็นติเมตร สำหรับส่วนประกอบของธงนั้น ยอดคันธงเป็นรูปข้างสามเศียรภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีเงิน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูป(พระยอดธง) และเส้นพระเจ้า(เส้นพระเกศา)ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คันธงมีขนาดกว้างเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 เซ็นติเมตร ยาว 2.43 เมตร คันธงระหว่างฐานข้างสามเศียรกับมุมบนของธง มีแถบธงชาติเป็นโบหูกระต่ายห้อยชายทั้งสอง ยาวเลยมุมธงด้านล่าง ปลายชายแถบทั้งสองเป็นครุย คันธงตอนที่ติดกับธงมีสักหลาดสีแดงต่อกับริมธงหุ้มรอบคันธง มีหมุดทำด้วยโลหะสีเงิน 35 หมุด หมุดที่ 1 เป็นรูปประเทศไทย หมุดที่ 2 เป็นรูปเสมาธรรมจักร หมุดที่ 3 เป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ หมุดที่ 4 เป็นรูปรัฐธรรมนูญ หมุดต่อไปเป็นรูปเครื่องหมายตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หมุดที่ 1 อยู่บนสุด หมุดต่อไปเรียงลงมาตามลำดับ

ปัจจุบันธงชัยเฉลิมพลของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ยังเก็บรักษาอยู่ที่อาคารกองบัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยจะนำออกใช้ในวันพิธีสวนสนามและกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณของนักเรียนนายร้อยตำรวจในวันตำรวจเป็นประจำทุกปี

ธงชัยเฉลิมพล หรือ ธงประจำกองของกรมตำรวจ

ธงของตำรวจที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในสมัยที่พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจนั้น เรียกว่าธงชัยเฉลิมพลสำหรับทหารทั้ง 3 เหล่าทัพในเวลานั้น ยังไม่เรียกหน่วยตนเองว่ากองทัพ แต่ใช้คำเรียกหน่วยว่า กองทหารบก กองทหารเรือ กองทหารอากาศ จึงทำให้บางครั้งในขณะนั้นมีผู้ใช้หรือเรียกชื่อ "กรมตำรวจ" ว่า "กองตำรวจ" ตามแบบคำเรียกของทหารไปด้วยเหตุนี้บางครั้งจึงได้มีการเรียกชื่อธงชัยเฉลิมพลได้อีกอย่างหนึ่ง ตามแบบของกองทหารบกว่า "ธงประจำกอง" หรือ "ธงประจำกองตำรวจ" ซึ่งก็หมายถึงธงชัยเฉลิมพลประจำกองตำรวจนั่นเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงธรรมการ, พระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม, รัตนโกสินทร์ศก 110, ม.ป.ป.
- กองวิชาการ กรมตำรวจ, "ระเบียบเกี่ยวกับธงประจำกองตำรวจ", ใน ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม 2 ตอน 1 ประเภทบริหาร ลักษณะที่ 17 บทที่ 14. หน้า 17 - 20 .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2540
- "การสวนสนาม" ใน สถิติตำรวจทั่วประเทศ 2495, หนังสือตำรวจเล่มพิเศษ ปีที่ 21 เล่มที่ 20 (ตุลาคม 2495) โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ พระนคร, 2495.
- ฉวี มาเจริญ, นางสาว, ธงไทย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2520.
- "พระบรมราชาบาท", หนังสือตำรวจเล่มพิเศษ ปีที่ 21 เล่มที่ 20 (ตุลาคม 2495) โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ พระนคร, 2495.
- พระยารามราชภักดี, ปลัดกระทรวงมหาดไทย, "คำขวัญ", ใน หนังสือตำรวจเล่มพิเศษ ปีที่ 21 เล่มที่ 20 (ตุลาคม 2495). หน้า ๓-๕. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, 2495.
- "พระราชกระแสขมเขยการสวนสนามของตำรวจ", หนังสือตำรวจเล่มพิเศษ ปีที่ 21 เล่มที่ 20 (ตุลาคม 2495), โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ พระนคร, 2495.
- "รายงานงานวันตำรวจ" ใน สถิติตำรวจทั่วประเทศ 2495, หนังสือตำรวจเล่มพิเศษ ปีที่ 21 เล่มที่ 20 (ตุลาคม 2495) โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ พระนคร, 2495.
- เลื่อน บุญยเจิตติ, ร้อยตำรวจเอก, บรรณาธิการ, "บันทึกท้ายเล่ม", ใน หนังสือตำรวจเล่มพิเศษ ปีที่ 21 เล่มที่ 20 (ตุลาคม 2495). พระนคร:โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, 2495.
- เสถียร วิชัยลักษณ์, ร้อยตำรวจโท และ สิบวงศ์ วิชัยลักษณ์, พันตำรวจเอก, พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2522. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นิติเวช, 2529.
- สำนักนายกรัฐมนตรื, "พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2479", ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 หน้า 865 วันที่ 6 ธันวาคม 2479. กรุงเทพฯ : 2479.
- สำนักราชเลขาธิการ, ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง, วันจันทร์ที่ 13 ตุลาคม 2495.